

рядъ това История-та ся дѣли на *старж*, която описва стары-ты народы и царства-та имъ, и на *новж*, която ны запознава съ новы-ты народы. Нъ тия нови народи и царства-та имъ не станжлы отеднажъ такывы, каквыто сж сега. Въ продължение повече отъ 1000 години нови-ти народи още малко были обраровани, а царства-та имъ чясто ся измѣнявали. Тия врѣмена наричатъ *срѣдни вѣкове*. Найсетнѣ около 350 години напрѣдъ, настанжлы *новы врѣмена*, когато Европейскы-ти народи станжлы много по-образовани, и царства-та имъ ся урядили. Спорядъ това Всеобщж-тж Историж дѣлятъ обыкновенено на *Старж*, *Срѣднж* и *Новж*.

Въ Историж-тж на всичкы-ты народы сж ставалы важны случкы, отъ които държавы-ты или рядъ-тъ въ тѣхъ ся измѣнявали. Врѣмя-то на такывы случкы ся нарича *епоха*, а врѣмя-то отъ еднж эпохж до другж — *периодъ*. Това може да сравнимъ съ чловѣческый животъ. Когато едно дѣте постжпва въ училище — това е эпоха въ неговый животъ; отъ това врѣмя доклѣ свърши учение-то си сир. до другж-тж эпохж, продължавася периодъ отъ живота му.

Землеописание и лѣтоброение, кашо вспомогащелны науки на Историж-тж.

Мы говорихме по-горѣ, че отъ Историж-тж ся научяваме *кждѣ* и *кога* сж живѣли и ся прочюли различни народи, царя-ти имъ и други прочюти людие. Отъ тука иде, че за да разберемъ Историж-тж на всякой народъ, трѣбва да знаемъ *землеописание*, трѣбва да намираме всякое ново название на земж, на градъ, на море, на рѣкж и на планиж на карты-ты за стары-ты и новы-ты царства.

Врѣмя-то, отъ което ся броятъ години-ты на Историж-тж на каквъ да е народъ, наричяся *ера*. А ера обыкновенено ся нарича каква да е важна эпоха; запр. у Гръцкы-ты начало-то на *Олимпийскы-шы игры*, у Римляны-ты година-та отъ *основание-шо на Римъ*, у Христяны-ты година-та на Рождество Христово броятъ за ерж. Мы дѣлимъ въобще всичкж-тж Старж и Новж Историж на *вѣкове* или *столѣтия* (сто годинъ), и бромъ вѣкове-ты на Старж-тж Историж отъ Рождество Христово назадъ, а вѣкове-ти на Новж-тж Историж — напрѣдъ. Запр. мы казваме: Монсей